

# PROGRAM DELA OE ZDRAVSTVENE ENOTE ZA LETO 2014

## 1 UVOD

*Temeljni cilj* programa dela za leto 2014 je, da se v OE ZE Centra za sluh in govor Maribor tudi v prihodnje zagotavljajo takšne razmere oziroma pogoji, ki bodo posamezniku v povezavi z drugimi osebami v družinskem, šolskem, delovnem in bivalnem okolju omogočale ustvarjalno delovanje, sodelovanje in uresničevanje njegovih razvojnih možnosti ter da bo s svojo dejavnostjo dosegal raven kakovosti življenja, ki bo primerljiva z drugimi v okolju in bo ustrezala merilom človeškega dostojanstva.

V okviru pristojnosti službe vidim mnogo priložnosti za sočutje in skrb ter za učinkovito pomoč uporabnikom. Zagotovili bomo čim večje zadovoljstvo uporabnikov na način, da bo OE ZE CSGM *odprta, približana in uporabnikom prijazna ustanova*.

## 2 IZVAJANJE PROGRAMA ZDRAVSTVENIH STORITEV ZA LETO 2014

Po sklepu vlade RS o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda izvaja Center za sluh in govor Maribor (v nadaljevanju CSGM) zdravstveno dejavnost v okviru **Organizacijske enote Zdravstvena enota** (v nadaljevanju OE ZE).

Zdravstvena dejavnost se izvaja kot **javna služba** na osnovnem in specialističnem nivoju dejavnosti z **opravljanjem logopedskih, defektoloških, avdioloških, psiholoških, delovno-terapevtskih in fizioterapevtskih storitev**. Dejavnost se izvaja v timu z zdravniki specialisti posameznih področij (otorinolaringologi, pedopsihiatri, ortodonti, razvojnimi nevrologi ...).

CSGM se v okviru OE ZE vsako leto dogovarja z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju ZZZS), Ministrstvom za zdravje in izvajalci zdravstvenih storitev za izvajanje programa na področju specialističnih logopedskih, logopedskih, defektoloških, psiholoških, fizioterapevtskih, delovno-terapevtskih, specialističnih otorinolaringoloških in pedopsihiatričnih dejavnosti. Storitve se izvajajo za zunanje zavarovance – otroke in odrasle s težavami v govorni in jezikovni komunikaciji najrazličnejše etiologije na področju Maribora in SV Slovenije ter za otroke, ki obiskujejo organizirane vzgojno-izobraževalne programe v organizacijski enoti Osnovna šola in vrtec na CSGM. Storitve se izvajajo tudi za odrasle gluhe in naglušne osebe ter osebe s polževim vsadkom.

## 2.1 OPIS IZVAJANJA DEJAVNOSTI

Tudi v letu 2014 bomo izvajali poglobljene timske diagnostične, terapevtske in rehabilitacijske storitve na že dobro uveljavljenih in znanih področjih dela z osebami, ki imajo težave na področju govorno-jezikovne komunikacije (GJK), z gluhi in naglušnimi ter osebami s polževim vsadkom (v nadaljevanju PV).

Na osnovi Pravilnika o čakalnih dobah za posamezne zdravstvene storitve in o vodenju čakalnih seznamov (Uradni list RS, št 15/08) objavljamo na naši spletni strani podatke o čakalnih dobah, ki jih sproti ažuriramo.

V letu 2014 bomo našo dejavnost usmerjali predvsem v:

- Težnjo po čim zgodnejši, kompleksni timski diagnostiki in terapiji otrok z motnjo v GJK.
- Nadaljevanje dela strokovnih skupin: Tim za PV, Tim za nedonošenčke, Tim za avtizem, Tim za fonološke in artikulacijske motnje, tim za jecljanje, skupine za konzultacije, skupina za razvoj stroke. Načrtujemo začetek delovanja skupine za nadomestni govor.
- Strokovno sodelovanje s timom Odseka za intenzivno nego in terapijo (v nadaljevanju OINT) Oddelka za klinično pediatrijo Univerzitetnega kliničnega centra Maribor (v nadaljevanju UKC). Obravnavali bomo nedonošene in otroke, ki spadajo v rizično skupino ter so napoteni v OE ZE iz Odseka za intenzivno nego in terapijo.
- Nadaljevanje s strokovnimi konzultacijami o posameznih primerih.
- Preventivno dejavnost na predšolsko obdobje; timsko sodelovanje s pediatri zdravstvenih domov (v Mariboru in na terenu), pedonevrologi, foniatri, otorinolaringologi in ortodonti ter drugimi ostaja nuja in vsakdanja praksa.
- Posvečati posebno pozornost preventivnim akcijam z namenom ozaveščati širšo strokovno in laično javnost o pomembnosti zgodnje in celostne obravnave otrok z motnjami v govorno-jezikovni komunikaciji v razvojnem obdobju otroka v predšolskem obdobju, ko je otrokov govorni razvoj najbolj intenziven.
- Približevanje dejavnosti širši laični in strokovni javnosti z izvajanjem izobraževanj, delavnic, seminarjev, predavanj, hospitacij, strokovnih prispevkov s strani strokovnih delavcev.
- Izobraževanje učiteljev, vzgojiteljic, svetovalnih delavcev in seveda staršev.
- Izvajanje otorinolaringološke in pedopsihiatrične dejavnosti; z njima v naši ustanovi težimo h kvalitetnejši, kompleksnejši in racionalnejši diagnostiki ter rehabilitaciji oseb s težavami na področju komunikacije. Tudi v prihodnje bomo sodelovali z drugimi ustanovami v dobrobit oseb s težavami na področju govora in jezika.
- Nudenje strokovne pomoči šolarjem z motnjo branja in pisanja, ki je lahko posledica težje motnje v GJK v predšolskem obdobju. Po potrebi se bomo povezovali z društvom Bravo in s starši otrok z motnjo branja in pisanja. Vsekakor bomo tudi v prihodnje sodelovali z osnovnimi šolami, svetovalnimi delavci in učitelji.

- Nudenje strokovne pomoči otrokom in odraslim z nefluentnim govorom (jecljanjem) po sodobnih principih dela. Skrbeli bomo za takojšnje posredovanje informacij in naročanje ob prvih pojavih jecljanja. V diagnostiko bo še v naprej vključen nevrolog, nadaljevali bomo z individualnimi in skupinskimi terapijami po WalMod programu. Še naprej bomo strokovno sodelovali v Klubu oseb z jecljanjem Mimoza. V najkrajšem možnem času bomo posredovali strokovne odgovore na vprašanja, ki jih bomo prejeli po elektronski pošti.
- Spremljanje in uvajanje novosti s področja avtizma.
- Izvajanje storitev za odrasle osebe z motnjo glasu – učenje nadomestnega govora pri laringektomiranih osebah v logopedski ambulanti na oddelku za otorinolaringologijo (ORL) in cervikofacialno kirurgijo (CFK) UKC Maribor. Strokovno bomo sodelovali z otorinolaringologi, foniatri in drugimi zdravstvenimi delavci oddelka.
- Nevrorehabilitacijo oseb z boleznimi in poškodbami možganov v obliki zgodnje logopedske diagnostike in terapije v logopedskih ambulantah na Oddelku za nevrološke bolezni in Oddelku za nevrokirurgijo v UKC Maribor. Tudi tukaj je sodelovanje z nevrologi in nevrokirurgi ter drugimi zdravstvenimi delavci vsakdanja praksa.
- Izvajanje psiholoških storitev v smislu zagotavljanja diagnostične in terapevtske podpore pri pojasnjevanju in vodenju posameznih primerov; pri premagovanju čustvenih težav, vedenjskih motenj in motenj socialnega funkcioniranja. Nadgrajevali bomo svetovalne in terapevtske storitve tako v individualnih kot tudi skupinskih oblikah dela. Psihološke storitve bomo v možnem obsegu nudili tudi drugim zavarovancem, katerih problematika ni vezana na motnje govorno-jezikovne komunikacije, če bodo napoteni z ustreznim dokumentom.
- Individualno slušno terapijo (v nadaljevanju IST), ki bo potekala po predvidenem programu. Obravnavali bomo gluhe in naglušne osebe, osebe s polževim vsadkom ter otroke z motnjami avtističnega spektra.
- Izvajali bomo dejavnost za potrebe otrok, ki so vključeni v predšolske in šolske skupine CSGM, integriranih osnovnošolcev, srednješolcev in odraslih oseb.
- Navajanje otrok in odraslih na slušni aparat v OE ZE CSGM, UKC Maribor, v ZD Ravne na Koroškem in Splošni bolnišnici Ptuj, kot je s pogodbami dogovorjeno.
- Rehabilitacijo gluhih s polževim vsadkom (v nadaljevanju PV), strokovno dejavnost tima za PV in z ORL oddelkom UKC Maribor. Tim za PV bo z ORL UKC Maribor sodeloval tudi pri izdelavi in izvedbi protokola izbire kandidatov za dodelitev kohlearnega implanta.
- Tudi v letu 2014 bo Tim za PV pripravljaj časopis Objem zvoka in izvajal že utečeni program izobraževanja staršev, vzgojiteljic in učiteljic, skrbel za permanentno izobraževanje učiteljev in prikaz kliničnih primerov v ustanovah, kamor so osnovnošolci in srednješolci integrirani (za strokovne skupine ali cel kolektiv).
- Vključevanje otrok z motnjo v GJK, naglušnih in gluhih otrok v fizioterapevtsko in delovno-terapevtsko obravnavo, kadar se oceni, da le-to potrebujejo. Strokovno bomo sodelovali s fizioterapevti in zdravniki iz Centra za otroke z motnjami v razvoju (COMR).
- Organizacija in izvedba 5. slovenskega posveta o rehabilitaciji oseb s polževim vsadkom v Mariboru 10. in 11. oktobra 2014.

Ohranjanje in dvig strokovnega nivoja naše dejavnosti bomo v letu 2014 dosegali z:

### **Dostopom do storitev**

- nadaljevanje približevanja dejavnosti uporabnikom z organizacijo dela ambulant na način, da bodo storitve čim bolj dostopne in da bodo čim bolj odgovarjale uporabnikom,
- nadaljevanje z vključevanjem staršev v proces rehabilitacije oz. terapije njihovih otrok,
- prizadevanje za skrajševanje čakalnih vrst.

### **Ohranjanjem strokovne kakovosti in učinkovitosti storitev ter krepitvijo strokovne avtonomije delavcev**

- nadaljevanje s strokovnim izobraževanjem in izpopolnjevanjem strokovnih delavcev,
- nadaljevanje z izdelovanjem standardov logopedске terapije za posamezna področja govorno-jezikovnih motenj,
- v sodelovanju s strokovnim svetom izdelali minimalne standarde izobraževanj za posamezna področja govorno-jezikovnih motenj,
- nadaljevali z izdelavo diagnostičnih in terapevtskih materialov za vsa področja govorno-jezikovnih motenj,
- spremljali strokovno delo in izvajanja sprejetih novosti, nalog v preteklem in tekočem letu (izpolnjevanje dokumentacije ...),
- nadaljevali aktivno sodelovanje naših strokovnih delavcev v delovnih skupinah Društva logopedov Slovenije (v nadaljevanju DlogS),
- v sodelovanju z DlogSom dopolnili obstoječi šifrant logopedskih storitev,
- izvajanje predavanj oz. izobraževanje laične in strokovne javnosti s področja govorno-jezikovne komunikacije ter sluha,
- zagotavljanje delovnih pripomočkov, diagnostičnega materiala, strokovne literature in opreme,
- spodbujanje raziskovalne in razvojne dejavnosti (razvijanje preventivnih, razvojnih in eksperimentalnih programov, novih pristopov, diagnostičnih sredstev in instrumentarijev, sodelovanje v raziskovalnih dejavnostih ...)

### **Medsebojno povezanostjo med sodelavci in zagotavljanjem enakih možnosti za vse zaposlene**

- ob zagotavljanju družini prijazne politike omogočiti delavcem usklajevanje poklicnih obveznosti z družinskim in zasebnim življenjem in zagotavljati delovno okolje, ki upošteva potrebe družin delavcev z odvisnimi družinskimi člani (otroci, starejši in drugi pomoči potrebni člani),
- načrtovanje rednih sestankov s strokovnimi delavci z namenom spodbujanja in razvijanja strokovnega dialoga med sodelavci ter sprotnega seznanjanja strokovnih delavcev z aktualnimi vsebinami.

### **Modelom upravljanja s kakovostjo in doseganje strokovne odličnosti**

- merjenje zadovoljstva uporabnikov OE ZE,

- merjenje zadovoljstva zaposlenih OE ZE,
- letni razgovori z zaposlenimi.

## **2.2 OBSEG DELA**

V Splošnem dogovoru za leto 2014 so bila določena izhodišča, program in cena zdravstvenih storitev v Republiki Sloveniji.

Z ZZS je bila 16. 3. 2012 podpisana Pogodba o izvajanju programa zdravstvenih storitev za obdobje 2012–2016 (za specialistično logopedsko, avdiološko, defektološko, psihološko, otorinolaringološko, pedopsihiatrično, delovno-terapevtsko in fizioterapevtsko dejavnost) v obsegu letnega programa 442.015 točk.

## **2.3 SEZNAM STORITEV**

Storitve, ki jih bomo tudi v letu 2014 izvajali v okviru dejavnosti, obsegajo naslednja področja:

- specialistična logopedska dejavnost;
- specialistična psihološka dejavnost;
- logopedska dejavnost, v katero je vključena logopedska obravnava zunanjih pacientov in otrok, vključenih v vzgojno-izobraževalne programe v organizacijski enoti Osnovna šola in vrtec na CSGM;
- individualna slušno-terapevtska dejavnost, namenjena gluhim otrokom, vključenim v vzgojno-izobraževalne programe v organizacijski enoti Osnovna šola in vrtec na CSGM ter zunanjim uporabnikom;
- psihološka dejavnost;
- otorinolaringološka dejavnost;
- pedopsihiatrična dejavnost;
- fizioterapevtska dejavnost;
- delovno-terapevtska dejavnost.

## **2.4 KRAJ IN ČAS IZVAJANJA ZDRAVSTVENIH STORITEV**

OE ZE CSGM izvaja svoje storitve za zavarovane osebe širšega mariborskega območja, za področje Lenarta, Slovenske Bistrice, Ruš, Ptuja in Ormoža. Za zahtevnejše paciente z motnjo v GJK, gluhe in naglušne pa za območje severovzhodne Slovenije oz. celotne Republike Slovenije.

Tudi v letu 2014 bomo logopedske in defektološko-individualne slušno-terapevtske storitve izvajali v matični ustanovi in v ambulantah na terenu z namenom nudenja naših storitev čim bližje kraju bivanja ali zdravljenja zavarovancev. Stalna praksa je, da

terapevti na svojem terenu tesno timsko sodelujejo z zdravniki in drugimi zdravstvenimi delavci.

### **2.4.1 Ordinacijski čas**

Ordinacijski čas je načrtovan za 6,5 ordinacijskih ur dnevno za strokovne delavce (logopede, psihologe, zdravnike), kar pomeni 32,5 ur neposrednega dela s pacienti. Ordinacijski čas delovnega terapevta in fizioterapevta znaša tedensko 35 ur neposrednega dela s pacienti.

Ordinacijski čas poteka po naslednjem urniku:

- dopoldan: od 7. do 14. ure,
- popoldan: od 12. do 19. ure.

Delo v ambulantah na CSGM v Vinarski ulici 6 bo v letu 2014 potekalo ob ponedeljkih in sredah v dveh turnusih od 7. do 19 ure, ostale dneve pa od 7. do 14 ure.

V času šolskih počitnic se bo dejavnost na sedežu CSGM izvajala samo v dopoldanskem času.

V UKC Maribor se ordinacijski čas prilagaja pogojem in ritmu dela na oddelkih UKC Maribor.

### **2.4.2 Ambulante v matični ustanovi**

**Logopedске ambulante:**

- ponedeljek in sreda od 7. do 19. ure,
- torek, četrtek in petek od 7. do 14. ure.

**Psihološka ambulanta:**

- ponedeljek od 12. do 19. ure,
- torek, sreda, četrtek in petek od 7. do 14. ure.

**Ambulante za individualno slušno terapijo:**

- ponedeljek od 12. do 19. ure,
- torek, sreda, četrtek in petek od 7. do 14. ure,

**Ambulanta za fizioterapijo:**

- torek od 8.00 do 13.30 ure,
- sreda od 12.45 do 18.00 ure,
- četrtek 11.15 do 15.00 ure in
- petek od 8.00 do 12.15 ure.

**Ambulante za delovno terapijo:**

- ponedeljek od 8.00 do 16.15 ure
- sreda od 8.00 do 14.15 ure in
- četrtek od 7.00 do 11.15 ure.

**Otorinolaringološka ambulanta:**

- torek od 11. do 15. ure,
- četrtek od 7. do 11. ure in od 15. do 19. ure.

**Pedopsihiatrična ambulanta:**

- ponedeljek 8. do 12. ure,
- četrtek od 9.30 do 11.30 ure (vsakih 14 dni).

**Sprejemna ambulanta:**

- ponedeljek, sreda, četrtek od 7. do 19. ure,
- torek od 7. do 15. ure in
- petek od 7. do 14.30 ure.

### **2.4.3 Zunanje logopedске ambulante OE ZE CSG Maribor**

**UKC Maribor**

- **Oddelek za nevrološke bolezni**
- ponedeljek od 7. do 19. ure,
- torek, sreda, četrtek, petek od 7. do 15. ure.
  
- **Oddelek za nevrokirurgijo**
- ponedeljek, sreda, četrtek, petek od 7. do 15. ure,
- torek od 11. do 19. ure.
  
- **Oddelek za ORL in CFK ter ambulanta za navajanje na slušni aparat**
- ponedeljek in torek od 12. do 19. ure,
- sreda, četrtek, petek od 7. do 15. ure.

**Zdravstveni dom Maribor (Otroški dispanzer Tezno)**

- 1x mesečno ob sredah od 7. do 14. ure.

**Zdravstveni dom Ruše**

- vsak četrtek od 7. do 14. ure.

**Zdravstveni dom Slovenska Bistrica**

- ponedeljek od 7. do 19. ure,
- torek, sredo, četrtek in petek od 7. do 14. ure.

#### **Osnovna šola Minke Namestnik Slovenska Bistrica**

- četrtek od 7.30 do 14.00 ure.

#### **Zdravstveni dom Lenart**

- torek, četrtek in petek od 7.00 do 14.00 ure,
- vsako prvo sredo v mesecu - sistematični preventivni pregledi govora in jezika od 7. do 14. ure.

#### **Zdravstveni dom Ormož**

- ponedeljek od 12. do 19. ure,
- torek in petek od 7. do 14. ure.

#### **SB dr. Jožeta Potrča Ptuj**

- 2x mesečno ob četrkih od 7.30 do 14. ure.

#### **ZD Ravne na Koroškem**

- drugi četrtek v mesecu od 10. do 17. ure.

### **3 STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE**

Za uspešno opravljanje dejavnosti je nujno potrebna stalna skrb za ohranjanje visokega strokovnega nivoja zaposlenih. Zato tudi v letu 2014 načrtujemo izobraževanje na seminarjih, delavnicah, kongresih ... Predvidevamo pa še druge aktivnosti, ki bogatijo naše strokovno in terapevtsko znanje ter osebni in profesionalni razvoj.

### **4 MATERIALNI IN PROSTORSKI POGOJI DELA**

Za kvalitetno izvajanje naših storitev je potrebno posodabljati opremo in se truditi, da so nabave enakomerno razporejene. Iz poročil strokovnih delavcev je razvidno, da potrebujemo še nekaj računalnikov, ki bi zamenjali stare in klimatske naprave, ki bi omogočile nemoteno delo tudi v poletnih mesecih ter še nekaj specifičnih tehničnih pripomočkov za delo terapevtov. Zato bomo tudi v letu 2014 skrbeli za posodobitev delovnih pripomočkov, diagnostičnega materiala, strokovne literature in opreme ambulant.



## 5 PRIORITETNE NALOGE V LETU 2014

1. Nadaljevanje ohranjanja kvalitetnih logopedskih, psiholoških, fizioterapevtskih, ORL uslug in uslug delovne terapije ter pedopsihiatra.
2. Nadaljevanje dela strokovnih skupin: Tim za PV, Tim za nedonošenčke, Tim za avtizem, Tim za fonološke in artikulacijske motnje, skupina za razvoj stroke. Načrtujemo začetek delovanja skupine za nadomestni govor.
3. Nadaljevanje s strokovnimi konzultacijami o posameznih primerih.
4. Organizacija in izvedba 5. slovenskega posveta o rehabilitaciji oseb s polževim vsadkom v Mariboru 10. in 11. oktobra 2014.
5. Večje vključevanje staršev v proces rehabilitacije oz. terapije njihovih otrok.
6. Sodelovanje v različnih strokovnih skupinah na nivoju Slovenije, predvsem v skupinah, ki delujejo v okviru DlogSa in Društva spec. in rehabilitacijskih pedagogov .
7. Redno spremljanje strokovnega dela posameznikov in izvajanja sprejetih novosti, nalog na področju diagnostike in terapije.
8. Izvajanje ankete o zadovoljstvu uporabnikov.
9. Nudenje hospitacij študentom po predhodno dogovorjenem načrtu, s tem OE ZE ostaja in se uveljavlja kot učna baza študentom in pripravnikom.
10. Izvajanje predavanj oz. izobraževanje laične in strokovne javnosti s področja govorno-jezikovne komunikacije, sluha in MAS.
11. Sledenje in prilagajanje novostim na področju zdravstvene zakonodaje.
12. Spremljanje strokovnih novosti s strokovnih področij in vnašanje novosti v prakso.
13. Izvajanje rednih letnih razgovorov z zaposlenimi.
14. Skrb za promocijo dejavnosti in ustanove na vseh nivojih.
15. Sodelovanje pri prenovi šifranta logopedskih storitev v okviru DlogS
16. Naše strokovne delavke so delovale v številnih strokovnih skupinah na nivoju zavodov ter Društva logopedov Slovenije (v nadaljevanju DlogS). Rezultat tega sodelovanja je v sozaložništvu CSGM izdan inštrumentarij Preventivni logopedski pregled 5-letnika (PLP5). Usposabljanja strokovnih delavcev za uporabo inštrumentarija se bo pričelo v letu 2014.
17. Pripravljeno imamo za skorajšnjo uvedbo e-recepta.
18. V prihodnosti načrtujemo uvedbo e-kartona, ki bo poenostavil in racionaliziral administrativno delo v ambulantah ter delno tudi rešil problem arhiviranja.
19. O vseh predlogih, ki so jih zaposleni zapisali v strokovnih poročilih se bomo še natančneje pogovorili na letnih razgovorih ter jih po možnosti tudi realizirali (»Čutna pot«, vrtički, skupinsko delo psihologinje z mladostniki, podporna skupina za starše, več sodelovanja med enotami centra, prenos znanja med sodelavci, označbe CSGM, kadrovske težave,...)

## 6 ZAKLJUČEK

S strokovnim delovanjem in opravljanjem nalog v skladu s cilji programa OE ZE Centra za sluh in govor Maribor, bomo zagotavljali, da bomo vsi delavci uspešno:

- omogočili in povečali uporabnikom *vključenost* v vsakdanje življenje,
- krepili njihovo *moč*,
- jim razvijali *sposobnosti* za vsakdanje življenje.

Za konec bi želela poudariti zavedanje, da je naše poslanstvo s strokovnim izvajanjem storitev skrbeti za največjo dobrobit naših uporabnikov. Prepričana sem, da zaposleni v OE ZE sledimo temu poslanstvu ter da bomo v sodelovalnem in kolegialnem duhu tudi v prihodnje skupni akterji razvoja OE ZE.

mag. Brigita Kričaj Korelc, univ.dipl.psih.  
Vodja OE ZE